

Sebastià
Bennasar

Manuel de Pedrolo, manual de supervivència

Sebastià Bennasar

Manuel de Pedrolo,
manual de supervivència

Obra publicada en commemoració del
Centenari del naixement de Manuel de Pedrolo
(1918-2018)

Editorial
Meteorα

Manual de Pedrolo, manual de supervivència

© Sebastià Bennasar Llobera, 2018

Reservats tots els drets de la present edició

© **Editorial Meteora SL**

Gran Via de les Corts Catalanes, 794, ent. 1a

08013 Barcelona

Tel. 93 265 56 54

www.editorialmeteora.cat

contacte@editorialmeteora.com

Primera edició: gener de 2018

ISBN: 978-84-946982-4-8

Dip. Leg.: B.29132-2017

Disseny de la coberta: Eduard Serra

Fotografies de la coberta: © Robert Ramos

Fotografia de l'autor: © Anna Cortils

Imprès a Agpograf, Barcelona

SENSE L'AUTORITZACIÓ ESCRITA DE L'EDITOR, QUEDA RIGOROSAMENT PROHIBIDA,
SOTA LES SANCIONS ESTABLERTES PER LA LLEI, LA REPRODUCCIÓ TOTAL O PARCIAL
D'AQUESTA OBRA A TRAVÉS DE QUALSEVOL PROCEDIMENT MECÀNIC O ELECTRÒNIC,
INCLOENT-HI LA REPROGRAFIA, LA DIFUSIÓ PER XARXES TELEMÀTIQUES
I LA DISTRIBUCIÓ D'EXEMPLARS D'AQUESTA EDICIÓ
MITJANÇANT LLOGUER O PRÉSTEC PÚBLICS.

*Aquest llibre és per al meu germà Pere,
a qui mai no li he demanat si li ha agradat
el Mecanoscrit del segon origen.*

*I és clar, per a les noies de casa
que, com l'Alba,
són el present i el futur de la humanitat.*

Una novel·la és més que una història ben o mal contada: és sempre un testimoni de la nostra condició, una presa de posicions i, en definitiva, un acte de protesta.

MANUEL DE PEDROLO

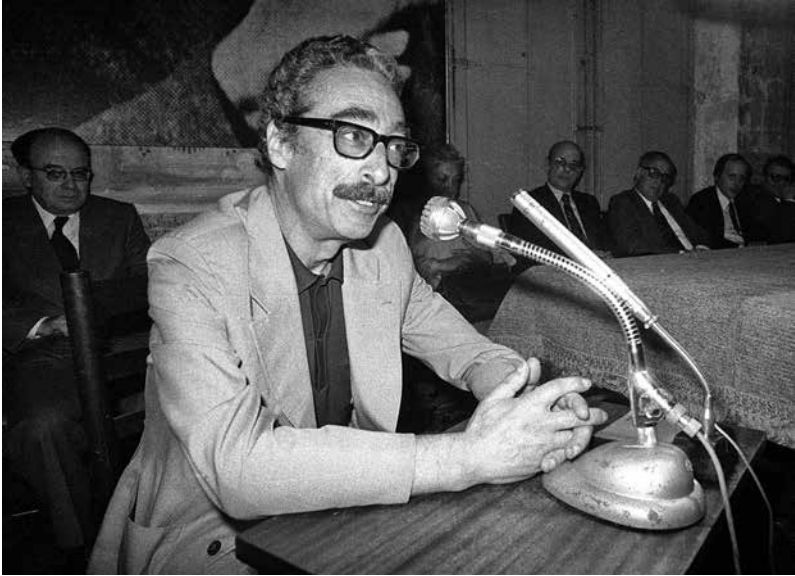
«... Però m'importa d'afegir que si en el futur he de ser recordat, m'agradaria ésser-ho no com un simple creador de mons imaginaris, de ficcions, sinó, per damunt de tot, com un català que en un moment de la història del seu país, aquell que li tocà de viure, un moment tan difícil i propici a tots els abandons, va restar fidel a la seva terra i a la seva llengua i que, com que no podia servir-la d'altra manera ni tenia altres facultats, li donà unes dotzenes o uns centenars de criatures que eren, que són, també d'aquí, i que, fent això, contribuí a la continuïtat d'un fer cultural, a la prolongació d'un projecte que ens és propi i a donar fe d'una manera d'ésser i d'existir prou forta, prou plena de vitalitat, fins i tot prou exuberant per a permetre en el seu si la presència dels inconformistes que, com jo, voldrien revisar conceptes i estructures, no per vici ni afany de novetat, ans perquè l'home els fa mal i els fa mal la pàtria, i voldrien que uns i altra fossin millors, però ells mateixos, sense pèrdua de personalitat, al contrari, amb una personalitat acrescuda, prou poderosa per a imposar-se més que per la força o l'habilitat de maniobra, per la seva integritat i el valor indiscutible dels principis que tots hauríem de professar: llibertat i justícia en un món que ara per ara només manipula aquestes paraules que han deixat d'ésser, si ho foren algun cop, carn de la seva carn i sang de la seva sang.

»En la nostra condició de catalans, de poble tan repetidament maltractat pels atzars de la història, tots sabem que només hi ha una manera d'ésser lliure i d'ésser just: ser conscients de nosaltres mateixos i no permetre que mai se'ns arrebassi aquesta consciència, perquè l'home que es renega ja no és ningú per a decidir i les seves obres ja no li pertanyen: ha perdut tot sentit de la responsabilitat. Per això sóc i vull seguir essent un escriptor català, i en aquest concepte poso tot el meu orgull. Vull ésser responsable i que la meua obra, constructiva o destructora, respongui per mi.

Res més.»

MANUEL DE PEDROLO, 1962

(Discurs del Premi Sant Jordi per *Balanç fins a la matinada*)

*Manuel de Pedrolo en el discurs d'acceptació del Premi d'Honor de les Lletres
Catalanes, 25 de maig de 1979. Foto © Robert Ramos*

Manuel de Pedrolo, un refugi segur

L'edifici de la distribuïdora Rotger, a Palma, ocupava una gran nau en un polígon industrial de la capital de les Balears. Allà hi havia de tot i crec que la meva afició als objectes de papereria va començar per les visites que hi feia de tant en tant amb la meva tieta. Llavors els mestres tenien una targeta que els permetia comprar material allà directament, amb la qual cosa s'estalviaven una part important del preu de tot el que hi adquirien. Des de feia molt de temps els regals que jo demanava pels meus aniversaris, sants o altres ocasions en què pogués caure alguna cosa eren llibres, i va arribar un punt, quan tenia uns dotze anys, en què era més senzill portar-me allà a remenar que no pas regalar-me'n un i encertar.

Llavors —era el 1988 i encara ningú no podia preveure que el mur de Berlín cauria tan aviat i que a l'URSS li quedaven dos informatius—, la col·lecció 'El Cangur' d'Edicions 62 era un valor segur per a un nen que sabia que tenia un pressupost màxim per gastar. I que si comprava aquells llibres blancs

—n’hi havia amb un puntet, dos o tres, segons la gruixa del llibre, que en determinava el preu— i si ho feia en aquell magatzem immens, podia fer créixer aquells diners i multiplicar els volums adquirits. I allà hi havia llibres d’un senyor que es deia Manuel de Pedrolo i que jo comprava compulsivament. La culpa de l’elecció, és clar, la tenien l’Alba i en Dídac.

I és que *Mecanoscrit del segon origen* va ser una porta, un descobriment, una entrada a les lectures adultes que durant molt de temps vàrem combinar amb allò que algú, molt desencertadament, va anomenar clàssics juvenils. Sota aquesta horrible denominació s’han publicat llibres de Verne, Salgari, Stevenson, H. G. Wells, títols com *Les mines del rei Salomó* o *Oliver Twist*, que mai no foren concebuts per als lectors joves, sinó per als lectors, de totes les edats. Llibres meravellosos i autors sensacionals que em sembla que ja no es llegeixen avui en dia, substituïts per tota mena de porqueria industrial i mental enquadrada i amb tapes que se serveix a l’engròs centres escolars per crear no-lectors.

Mecanoscrit del segon origen, en canvi, era a casa en una edició amb la coberta lleugerament ataronjada i una noia a la platja. La regalava als seus clients una caixa d’estalvis —sembla la prehistòria, però les caixes no formaven part dels bancs, tenien una obra cultural i de tant en tant es preocupaven per la formació lectora dels seus clients— i és l’edició primera que vaig tenir del major *longseller* català de tots els temps. Vaig llegir la història de l’Alba i en Dídac al Pla de Na Tesa, en una habitació per on passava el tub de la xemeneia i des d’on es veien els tarongers. Allà, en aquell poble on llavors al carrer no hi passaven cotxes i s’hi podia jugar a futbol i a tantes altres

Edifici de la distribuïdora Rotger, a Palma

coses, allà, en aquell poble on ens coneixien com els nins dels «endossados» —la nostra va ser la primera promoció de xalets adossats que es feia en un poble on ara són la principal tipologia de cases— va ser on vaig descobrir que hi havia un autor que es deia Manuel de Pedrolo.

A la distribuïdora Rotger, però, vaig descobrir que Manuel de Pedrolo feia moltes altres coses. Així, a casa, hi varen arribar els primers quatre llibres d'aquell escriptor del qual sabia poques coses, només que m'havia agradat molt. Eren *Joc brut*, *Mossegar-se la cua*, *Trajecte final* i *Tocats pel foc*. Vaig descobrir de cop el Pedrolo autor de novel·les negres, vaig descobrir el contista de ciència-ficció i el Pedrolo polític. I vaig entrar de cop a la vida adulta com a lector. Fer-se gran deu ser, també, quelcom semblant a això.

Vaig entrar a l'institut —al col·legi Sant Pere, al barri Es Viver, de Palma— el curs 1990-1991. En vaig sortir quatre anys després convençut de dues coses: que volia ser escriptor, però que per guanyar-me la vida escrivint també hauria de ser periodista i fer molts d'altres oficis vinculats amb l'art d'escriure i que Manuel de Pedrolo era el meu escriptor preferit, el que m'havia descobert que en català es podia fer de tot. I el convenciment que no anava mal fixat em va venir tant en aquelles aules gelades d'un institut on jo era un dels millors lectors, però on es podia aprovar gairebé sense llegir, com just en sortir fora.

El primer convenciment va ser quan l'escriptor Antoni Serra va venir a fer una conferència al Seminari. Aquell dia obriren el saló d'actes i als alumnes de segon i de tercer de BUP ens enviaren a escoltar el creador d'en Celso Mosqueiro. En acabar la conferència tenia molt clar que, en ser gran, jo volia ser quelcom semblant a n'Antoni Serra. Recordo que m'hi vaig acostar i ell em va dir que llegir era el més important per ser escriptor. Li vaig dir que m'agradava molt Manuel de Pedrolo. I ell respongué: «És un bon escriptor, d'aquests que no te'ls acabes». Llavors també em va recomanar Chandler, Hammett i la literatura portuguesa, i que llegís molta poesia.

No era fàcil ser independentista a la Mallorca dels anys noranta i essent un adolescent. No era fàcil perquè a l'entorn s'era autonomista. D'esquerres, sí, però de Països Catalans en parlava poca gent i a més a més eren a Palma, a l'entorn de l'Obra Cultural Balear. Faltava molt perquè els descobrís. Pedrolo, en canvi, era un independentista declarat que mai no va amagar que la seva voluntat era arribar a la conscienciació

del màxim nombre de persones perquè s'afegissin a la lluita per l'alliberament nacional. És clar que això va molt més enllà del *Mecanoscrit* i és clar que això, ara que l'independentisme ha sortit al carrer sense complexos, pot semblar estrany. Però independentistes com Pedrolo, que ho eren quan no era fàcil ser-ho, quan no era cap moda, no n'hi havia pas tants. I pocs ho deien tan clarament com ell.

El segon convenciment va ser quan vaig poder entrevistar Jaume Fuster per primer cop. Era l'estiu de 1995, el segon que jo passava a la redacció del *Diario Baleares*, quan encara ningú no sabia que uns mesos després es convertiria en el *Diari de Balears*, el primer diari en català de les Illes. Va ser a la casa de Biniali on també vaig entrevistar Maria Antònia Oliver. Llavors aprofitava totes les oportunitats que tenia per parlar amb escriptors perquè pensava que així aprendria alguna cosa, algun secret (al final tots deien el mateix, que llegís molt, que treballés molt i que tingués paciència). A Jaume Fuster ens l'havien fet llegir a l'Institut. Llavors triomfava la seva trilogia de capa i espasa formada per *L'illa de les tres taronges*, *L'anell de ferro* i *El jardí de les palmeres*. En acabar l'entrevista els dos em preguntaren pels meus gustos lectors. Pedrolo continuava al capdamunt, però potser només n'havia llegit vuit o nou títols. Em van felicitar per l'elecció i em van tornar a dir el mateix que en Serra: «En Pedrolo, no te l'acabes». I em van recomanar Henry Miller i la Rodoreda i en Perucho i, és clar, Hammett i Chandler i Jane Austen i...

En Pedrolo, no te l'acabes. No havia entès mai el sentit de la frase fins que vaig descobrir que la seva obra és immensa i intensa. Ja havia començat a col·laborar al diari i tenia algun

duro més a la butxaca. No gaires, és clar, perquè es veu que això de la precarietat en el món cultural ve de lluny. I va ser quan vaig descobrir una immensa llibreria de vell, Llibres Fiol, al carrer dels Oms, on hi havia unes quantes lleixes en català que varen ser claus en la creació de la meua pròpia biblioteca. I de tant en tant apareixia algun Pedrolo. Perquè l'altra cosa que havia descobert és que en Pedrolo era un autor mort. I enterrat. A les llibreries convencionals només n'havia trobat una desena de títols. Els altres que he anat comprant sempre han estat de segona mà. I alguns no apareixen mai. En Pedrolo, no te l'acabes, però pots provar de moure't al seu voltant. Aquest llibre vol ser un manual de supervivència per intentar-ho.¹

1. Jordi Coca, un dels escriptors que més l'ha estudiat —en va publicar el llibre *Pedrolo Perillós?* (Doposa, 1973)—, afirma que «l'obra de Pedrolo té un altre valor que ell assenyala amb claredat i que avui no és just que oblidem, malgrat que les circumstàncies siguin unes altres: Pedrolo va escriure contra la dictadura, va escriure per fer ell tot sol una literatura sencera, amb tots els gèneres, de la recerca formal a la novel·la popular i de gènere, de la ciència-ficció i la pornografia a la poesia visual». COCA, Jordi, 'Conèixer Pedrolo', *Serra d'Or*, 551, novembre de 2005.

La immensitat de l'obra pedroliana també la destaca Guillem-Jordi Graells quan assegura que «una dificultat bàsica per al coneixement i la comprensió de l'obra pedroliana fou l'absolut desordre cronològic amb què fou coneguda i, posteriorment a la mort de l'autor i en referència amb la seva valoració actual, el volum gegantí —si més no, materialment— d'aquesta obra, de manera que espanta una lectura ordenada, seguint la cronologia de la seva producció, per a percebre'n millor l'encaix complementari d'unes peces amb les altres i la considerable (r)evolució interna d'aquesta producció de cap al conjunt del seu desenvolupament». GRAELLS, Guillem-Jordi, 'Revisitar el teatre de Pedrolo', *Serra d'Or*, 551, novembre de 2005.

Entre el fervor popular i l'oblit intencionat

És veritat, en canvi, i mai no ho he amagat, que m'agraden poc les reunions, les festes, els sopars d'homenatge i, sobretot, allò que en podríem dir tota manifestació pública de la meva persona.

MANUEL DE PEDROLO

Manuel de Pedrolo va morir el 26 de juny de 1990, als 72 anys. És autor de més de 120 obres de tots els gèneres literaris: poesia, teatre, novel·la breu, novel·la, relat, dietaris, volums epistolars, articles en premsa... no deixava res per verd en el seu intent d'abastar i explicar, d'una banda, la condició humana, i de l'altra, el país i cap a on hauria d'anar. *Mecanoscrit del segon origen* és un dels llibres més llegits en català, com veurem més endavant. I així i tot, Pedrolo sembla un autor oblidat.

En què ens podem basar per afirmar aquest oblit? Doncs en una repassada dels títols vius de l'autor al catàleg de les llibreries generalistes de Barcelona. Perquè al cap i a la fi el que determina la vigència d'un escriptor és que la seva obra sigui accessible i es pugui llegir. El resultat de la recerca, feta a principis de setembre de 2017, ens atorga el resultat següent: es poden comprar de forma immediata només *Acte de violència*, *Cruma* i *Homes i no*, *Mecanoscrit del segon origen*, *Mossegar-se la*

cua, Totes les bèsties de càrrega, Trajecte final, Joc Brut, Cròniques, Cal protestar fins i tot quan no serveix de res, Diari 1987 i Introducció a l'ombra. Ni tan sols el 10% dels llibres de l'autor estan vius. És cert que estan previstes reedicions i noves publicacions en els propers mesos i any (algunes ja hauran aparegut en sortir aquest llibre) i que hi ha llibreries menys generalistes que permeten comprar alguns dels seus volums, però si un autor no el trobes a l'abast, és molt difícil que guanyi nous lectors.

Manuel de Pedrolo va tenir moltíssims problemes per publicar de forma endreçada la seva immensa obra literària, però hi pot haver tres factors que expliquen perfectament l'oblit progressiu en què ha anat caient. El primer factor té a veure amb l'acarnissament de la censura en la seva obra, que en alguns casos va provocar retards de més de quinze o vint anys en l'aparició d'algun títol, a més a més de retallades dels textos. També fins i tot la desaparició de com a mínim un volum, *Doble o res*, feliçment recuperat el 1997. Si la censura hagués permès el ritme de publicació correcte de l'obra de Pedrolo, hauríem vist que és, efectivament, l'introducció de tota mena de modernitats literàries a casa nostra, però que a més a més les havia escrit molt abans de quan les publiquen. Això hauria permès als crítics entendre millor el seu projecte narratiu i els camins traçats, perquè massa sovint la crítica no ha examinat les dates de composició dels originals, sinó només el moment de publicació.²

2. Per als interessats en el tema de la censura en l'obra pedroliana, és molt aclaridor llegir aquesta conferència de la professora Anna Maria Moreno i Bedmar:
www.fundaciopedrolo.cat/articles/censura.pdf

El segon fet té a veure amb la pròpia història literària del país. Quan a principis dels anys seixanta la literatura catalana es veu abocada per múltiples motius de cap al realisme, hi ha tot un seguit d'autors i de propostes literàries que veuran retardades la seva publicació. Pedrolo és un dels afectats sobretot en algun dels seus títols més agosarats, que empraven la ciència-ficció per burlar la censura i poder fer analogies amb el propi país. No serà l'únic. Pere Calders o Joan Perucho, per citar dos noms inqüestionables, també pateixen aquesta aposta tan ferma —quasi amb un punt de mandarinatge cultural— i també veuran com algunes de les seves obres han d'esperar temps més propicis per publicar-se o veuen la llum en editorials petites i minoritàries. Si a això hi afegim que Pedrolo era un grafòman compulsiu —la seva filla Adelais ha calculat que l'obra sencera ocupa més de vint mil pàgines— doncs ja tenim la seu plena d'ous: d'una banda el mercat busca coses diferents a les que escriu (potser aquí podrien encaixar-hi les obres que la censura no deixa publicar) i de l'altra ell continua produint a un ritme altíssim sense preocupar-se gens de si el mercat pot assumir o no la seva obra i si aconseguirà publicar-la.

El tercer fet que pot explicar l'oblit de Pedrolo és, curiosament, la seva fidelitat al país i el fet de ser un autor in-subornable que no renuncia a les seves idees. Pedrolo havia començat a publicar amb continuïtat durant els anys seixanta i sobretot hi ha una allau de sortida de textos a partir del 1972, que fa que pugui publicar fins a 27 novel·les entre aquest any i 1978, a més d'un llibre de poesia, un de relats i cinc obres teatrals. Per tant, Pedrolo publica 34 obres en només sis anys, en una buidada de calaixos totalment espectacular. Però les seves

idees polítiques, la seva postura en contra de l'autonomisme i del nou estat de coses derivat de la Transició Espanyola — Pedrolo es mostra des del primer moment com un independentista profundament d'esquerres— el converteixen en un home incòmode. Gairebé no surt mai a la televisió ni a la ràdio i només dóna entrevistes escrites. Defuig, com ha fet sempre, els saraus literaris i, si bé accepta el 1979 el Premi d'Honor de les Lletres Catalanes, en dóna la dotació a l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana. Els seus articles a la premsa són terriblement àcids i d'una postura maximalista i això li comença a generar un cert rebuig de les autoritats polítiques autonòmiques i fins i tot dels mitjans on col·labora. Aquest desencís és molt evident en els *Diaris* de 1986 i 1987 publicats. Així, a poc a poc, Pedrolo es converteix pràcticament en autor d'una obra única, el *Mecanoscrit del segon origen*, que va obtenint un èxit increïble, recomanada cada cop més als centres escolars. I és que ni tan sols amb l'arribada de la democràcia la producció de Pedrolo acaba de ser ben publicada i, sobretot, estudiada.

És clar que en el moment de la seva mort tot foren bones paraules i grans elogis, com els de Jordi Pujol, president de la Generalitat, que en el moment de la mort de l'escriptor era a Toronto i que assegurà que «ha representat molt per a la literatura catalana i per al pensament nacionalista. El que fa la seva mort especialment dolorosa és que sempre va ser un gran patriota català, un nacionalista, i va saber aportar una gran coherència a aquest pensament».

Jorge Semprún era llavors ministre de Cultura i va dir que «tenia una consciència literària i cívica molt encomiable i

a més a més va facilitar l'accés a la literatura de noves generacions de lectors».

Per la seva banda, Josep Maria Castellet, director literari d'Edicions 62, en el moment de la mort de l'escriptor va dir que «la figura de Manuel de Pedrolo ha estat central en el panorama de la novel·lística catalana de la postguerra civil, de la qual pot considerar-se com un dels grans impulsors. La seva obra és molt extensa i per tant desigual, però crec que encara no ha estat valorada com es mereix. Molta gent de les generacions posteriors li deu moltes coses, sense que aquest reconeixement hagi arribat fins al moment. He conegut en Pedrolo fonamentalment des de la vessant professional, en haver estat editor seu, i vull destacar per sobre de tot la seva amabilitat i la seva extraordinària educació. Era una persona extraordinàriament civilitzada».³

És a dir, en la seva mort ens trobem amb els panegírics acostumats. Sempre les mateixes bones paraules amb tothom. Que si era una persona extraordinària, que si era afable, que si era un veritable patriota. I al darrere, el que em sembla una gran dosi de cinisme.

Pedrolo molestava per ser políticament un independentista d'esquerres, però en Pujol el considera un patriota nacionalista. Pedrolo molestava per una obra singular, moderna, única, en la qual s'acarnissa la censura per un costat i el mandarinatge cultural per l'altre, i un dels responsables de l'endarreriment de la publicació d'alguna de les seves obres en destaca el caràcter afable i, ara sí, quan l'autor ja ha caigut en

3. Les tres valoracions les recull el diari *El País* en la seva necrològica del juny de 1990.

l'ostracisme i quan la publicació continuada dels llibres permet una lectura completa, en reconeix el valor.

Una de les maneres per polsar fins a quin punt un autor ha obtingut un reconeixement important en vida és observar el nomenclàtor. Saber quants llocs hi ha dedicats a aquell autor, quins són i, sobretot, on són. Així les coses, tenim un institut Manuel de Pedrolo situat a Tàrrrega, i la biblioteca Manuel de Pedrolo a Sant Pere de Ribes. Pel que fa als carrers, hi ha un passatge a Balaguer, carrers a Linyola, Almenar i Agramunt; al Vendrell, Reus i Cambrils; a Girona, Sarrià de Dalt, Roses, Palafrugell i Begur; i a Sant Cugat del Vallès, Sabadell i Corbera de Llobregat. A Barcelona tenim els Jardins Manuel de Pedrolo, situats a tocar de la Monumental. No hi ha cap carrer dedicat a l'escriptor fora de Catalunya.

Els Jardins Manuel de Pedrolo de Barcelona són massa a prop de la plaça de bous Monumental per complaure un escriptor que es va mostrar sempre contrari a la tortura —també a l'animal— i que per descomptat no compartia gens els valors d'espanyolitat de la barbàrie taurina (malgrat que a Hemingway, un dels autors que més admirava, sobretot si la traducció l'havia fet el seu amic Jordi Arbonès, l'espectacle el fascinà). Doncs com si fos una broma macabra del destí, una més com veurem tot seguit, l'espai que Barcelona dedica a un dels autors més prolífics, importants, innovadors i coneguts de la literatura catalana són aquests jardins.

He de reconèixer que la tarda del 4 de setembre de 2017 s'hi està força bé. Hi ha cridòria de nens a l'àrea infantil i hi ha força ombra. El verd dels arbres sembla haver reviscolat en els darrers dies gràcies a les pluges de la darrera setmana,

Jardins Manuel de Pedrolo, carrer de la Diputació, 459-463, Barcelona.

absolutament necessàries. M'hi estic una estona. Només tres persones llegeixen. M'hi acosto per demanar-los què en saben, de Pedrolo. Una noia és argentina i només fa tres mesos que és a Barcelona. Llegeix al parc cada tarda. Viu a prop en un pis compartit amb molta gent i aquí troba la tranquil·litat necessària, diu. No ha llegit res de Pedrolo «però em crida l'atenció. Vaig llegir la placa i vaig saber que era escriptor, però a la biblioteca no he trobat llibres seus en castellà. Potser d'aquí a uns anys, quan ja hagi après català...». La segona enquestada és una betevé, una barcelonina de tota la vida. «I és clar, és l'autor del *Mecanoscrit del segon origen*.» Li pregunto si ha llegit algun altre llibre a banda del *longseller*. Resposta negativa. El tercer enquestat és un jubilat. «No, jo és que no llegeixo en català, vaig anar a escola en castellà, el poc que hi vaig anar, i em costa

molt. El diari, sí que el llegeixo en català de tant en tant, però un llibre no. El trobo molt envitricollat, moltes coses no sé què volen dir. I jo llegeixo per passar-m'ho bé, no sóc d'aquests que van a buscar les paraules al diccionari; jo, si una cosa es complica, la deixo i a buscar-ne una altra». El resultat és poc més o menys semblant entre els pares i mares que vigilen els nens que juguen. Excepte una professora de català d'uns quaranta anys que l'ha llegit força «sobretot perquè el pare n'era un gran admirador i té molts llibres seus a casa», ningú no sap res de Pedrolo més enllà de *Mecanoscrit del segon origen*. I mentrestant, algú es posa les mans al cap perquè es vulguin suprimir les curses de braus. Menys barbàrie i més cultura és el que ens fa falta.

«Pedrolo és la Literatura Catalana»

Antoni Serra (Sóller, 1936) és un dels autors en llengua catalana més reconeguts del país i un dels homes que sempre ha reivindicat la figura de Manuel de Pedrolo. La seva obra literària i la seva vida cívica hi tenen concomitàncies. Així valora ell la seva figura.

—**Quina va ser la teva relació amb Manuel de Pedrolo?**

—Una relació que es va iniciar amb una sèrie de reunions del col·lectiu Ofèlia Dracs, a les quals ell, Pedrolo, va assistir. Només record, així i tot, una sola reunió personal amb l'escriptor de l'Aranyó a principis dels anys vuitanta (del segle passat) per a parlar dels seus *Anònims*. Sempre he estat un apassionat d'aquesta obra, dividida en tres parts, o sigui: la consider una de les millors obres a nivell mundial, juntament amb les de Joyce, Beckett, Mercè Rodoreda (la de *La mort i la primavera*), Mervyn Peake, José Lezama Lima, Giorgio Manganelli, Javier García Sánchez (el d'*El Mecanógrafo*) i molts més. I parlarem, amb Pedrolo, dels *Anònims* i què representaven per a ell: l'obra més compromesa, més apassionada, estèticament la més valenta i revulsiva.

—**Com valores la seva obra en el conjunt de la literatura catalana?**

—Crec que la de Pedrolo és una obra (independentment si és poesia o prosa) que es troba al capdavant de la creació literària catalana. Cal citar noms? No és necessari... Pedrolo és ell, només ell, sí, ell, per què no?, és la Literatura Catalana... (I ja em perdonaran l'atreviment.)

—**Quines són les obres seves que més aprecies?**

—Ja ho he dit, els *Anònims*..., però també podria fer referència a *M'enterro en els fonaments* o *Un amor fora ciutat*, per què no? També podria citar la seva novel·lística negra, concretament *Joc Brut*. Però, què hi farem, per a mi Pedrolo és essencialment els *Anònims*.

—**Per què creus que és un autor oblidat avui en dia? (si és que ho creus)**

- Oblidat? Però, quin escriptor no es troba en situació d'oblit? Lamentablement, avui dia només importen els patètics *bestsellers*... la premsa, la televisió silencien la Literatura (amb majúscula) i ofereixen allò (sí, allò que no crea cap problema sociopolític, que no qüestiona la societat al servei dels poderosos econòmicament).
- Creus que era un autor massa modern per al país?**
- Home! Depèn del país que es consideri... per al país de la buidor, de la indiferència, de la banalitat, sí, és clar que era massa modern. Però si ens referim al vertader país, el de la cultura i la intel·ligència, el de la capacitat creativa, Pedrolo senzillament era un capdavanter. País que, ara, sense espanyolismes i d'altres perversitats politicoeconòmiques, es vol recuperar... el país de veritat —o sigui els Països Catalans— del qual ja ens parlava, fa molts d'anys, l'admirat i enyorat Joan Fuster.

